

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล ซึ่งมีขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจแนวคิดและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการแล้วคัดเลือกตัวแปรและแนวคิดที่สำคัญและนิยามเชิงปฏิบัติที่สามารถวัดค่าได้ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ได้ เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยเริ่มจากตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ย้อนกลับไปยังตัวแปรสาเหตุตามลำดับการเกิดที่ละตัวแปร จากนั้นตั้งสมมติฐานใช้แผนภาพแสดงการเชื่อมโยง โดยตัวแปรใน โมเดล ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝง 8 ตัวแปร ตัวแปรสังเกตได้ 21 ตัวแปรแล้วเสนอโมเดลสมบูรณที่สร้างขึ้นเป็น โมเดลสมมติฐานของการวิจัย
2. ขั้นตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 3 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรแฝง 8 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 21 ตัวแปร ตัวแปรแฝงได้แก่ ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ เจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ เจตคติทางลบต่อครูผู้สอน ตัวแปรความกลัวที่จะไม่ประสบผลสำเร็จ การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านวิชาการ และความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการซึ่งเป็นตัวแปรตาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดแบบสอบถามความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐานและค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ด้วยโปรแกรม SPSS for Window และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรม LISREL 8.50

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยการตรวจสอบจาก ค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 57.55 ค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 160 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) มีค่าเท่ากับ 1.707 กราฟพิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม สำหรับค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรตาม คือความ ไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการมีค่า 0.36 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 36 เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ พบว่า มีตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการที่ส่งอิทธิพลเพียง ตัวแปรเดียวมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่ส่งอิทธิพลต่อตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ได้แก่ เจตคติทางลบต่อครูผู้สอน การรับรู้ความสามารถแห่งตนทางด้านวิชาการ และความกลัวที่จะ ไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยค้นคว้ามาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงปรับแก้โมเดลโดยตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากโมเดล คัดเฉพาะ ตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน ได้แก่ ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ เจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ นำมาเป็นสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการเป็นโมเดลทางเลือกที่ 1

2. โมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับเป็นโมเดลทางเลือกที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยการตรวจสอบจากค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 7.50 ค่า ความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 35 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) มีค่าเท่ากับ 1.078 กราฟพิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม สำหรับค่าสัมประสิทธิ์

พยากรณ์ตัวแปรตาม คือตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการมีค่า 0.49 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 49 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของโมเดลทางเลือกมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของโมเดลตามสมมติฐาน แต่ยังมีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ เจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงตัดเส้นทางตรงของการรับรู้ออก แต่ยังคงเส้นของเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไปยังความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการไว้ เพื่อวิเคราะห์ในโมเดลที่ปรับเป็นโมเดลทางเลือกที่ 2

3. โมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือกที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยการตรวจสอบจากค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 12.35 ค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 0.99 ท็องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 29 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ ในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.01 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) มีค่าเท่ากับ 1.595 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม สำหรับค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรตาม คือตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการมีค่า .50 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 50 ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของโมเดลทางเลือกที่ 2 มีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของโมเดลทางเลือกที่ 1 จึงนำผลการวิเคราะห์โมเดลทางเลือกที่ 2 มาสรุปเป็นผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการพบว่า มีเพียงเดียวคือตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ส่งอิทธิพลทางตรงโดยส่งผล ในทิศทางบวกมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.71 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่า ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการพบว่า มี 2 ตัวแปรได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผลในทิศทางบวกมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.42, 0.24 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลายที่มีพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ จะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงคือ กลุ่มเพื่อน กลุ่มคนในสังคม และมีการรับรู้ถึงความยากง่าย รับรู้โอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ที่เป็นปัจจัยจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ก่อนที่จะมีการแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

3.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการพบว่า มี 2 ตัวแปรได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการที่ส่งผลในทิศทางบวกต่อตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.34, 0.33 ที่ระดับนัยสำคัญ .01, .05 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการนั้น น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลในสังคม โดยนักเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับแรงผลักดันของเพื่อนหรือได้รับอิทธิพลแบบอย่างมาจากเพื่อน หรือแรงผลักดันของสังคมจากบุคคลต่าง ๆ และมีการรับรู้ถึงความยากง่าย รับรู้โอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการมาก่อน

3.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลในทิศทางบวก มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.34 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ในด้านความยากง่าย หรือรับรู้โอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการนั้น น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการคล้อยตามบุคคลในสังคม

3.5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการพบว่าตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงส่งผลในทิศทางบวก มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.49 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการในด้านความคิด ความรู้สึก และด้านการกระทำนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการคล้อยตามบุคคลในสังคม แต่ผลการวิจัยพบว่าเส้นทางอิทธิพลจาก ตัวแปรเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไปยังตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้อาจจะแตกต่างไปจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งแสดงว่าการที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีผลต่อความตั้งใจของนักเรียนที่จะทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ในขณะที่ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการในด้านความยากง่ายและ

โอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ และเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการต่างก็ได้รับอิทธิพลมาจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงคือ กลุ่มเพื่อน และบุคคลในสังคม ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรส่วนใหญ่เป็นไปตามทฤษฎี ยกเว้นตัวแปรเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการที่ไม่ส่งอิทธิพลต่อความตั้งใจ โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายว่า การกระทำพฤติกรรมใด ๆ จะผ่านเจตนาหรือความตั้งใจของบุคคล เจตนาจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ด้านคือ เจตติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control) (Ajzen, 1991) ผลการวิจัยได้ข้อสรุปที่เป็นไปตามสมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานดังนี้

1. อภิปรายผลการวิจัยตามข้อสรุปที่เป็นไปตามสมมติฐานของตัวแปรที่อยู่ใน โมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ มีอิทธิพลทางตรงต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ จะมีพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการด้วยเช่นกัน การที่นักเรียนจะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ หรือแสดงพฤติกรรมใดก็ตามเมื่อนักเรียนได้ประเมินผลของการกระทำนั้นไปในทิศทางบวกโดยพฤติกรรมเป็นผลมาจากเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำของนักเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของนักเรียนเอง มิได้ถูกกำหนดโดยอารมณ์ หรือขาดการพิจารณาไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่า ความตั้งใจเป็นปัจจัยหลัก (Central Factor) ในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เป็นปัจจัยการจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความตั้งใจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า บุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นยังมีความตั้งใจมากเพียงใด การแสดงพฤติกรรมก็จะเป็นไปได้มากเพียงนั้น ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมเรื่อง การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1976 พบว่า ความตั้งใจที่จะปฏิบัติ หรือกระทำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงค่อนข้างสูง และผลวิจัยของ ชีรนุช พัทธกัญวสิน (2548, หน้า 100) แสดงให้เห็นว่าความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบค และ ไอเซน (Beck & Ajzen, 1991) ได้ศึกษาการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ คือ พฤติกรรมการโกง การขโมยของในร้าน การโกหกเพื่อหลีกเลี่ยงงาน พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 พฤติกรรม

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ จะมีการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ในด้านการรับรู้ถึงความยากง่าย และ โอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการมาก่อน เมื่อนักเรียนรับรู้ว่ามีโอกาสนักเรียนอาจแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยผ่านความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีซึ่งทฤษฎีที่กล่าวว่า เจตนาจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ด้านคือ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control) โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกล่าวถึงการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมว่า เป็นการรับรู้ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจจะมีประ โยชน์หรือขัดขวางในการแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมถูกกำหนดโดยความคาดหวัง (Expectancy) และสิ่งตอบแทนหรือสิ่งล่อใจ (Incentive) ความคาดหวังแบ่งเป็น 1) ความคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งชักนำด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Cues) 2) ความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ (Outcome Expectancies) 3) ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถ (Efficacy Expectancies) หมายถึง ความสามารถแห่งตน (Self-Efficacy) เป็นความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนที่ปฏิบัติพฤติกรรมที่ต้องการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวัง จะต่างกันที่ การรับรู้ความสามารถแห่งตนจะเน้นปัจจัยภายในของบุคคลในขณะที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะเน้นทั้งปัจจัยภายใน (เช่น ความสามารถ ข้อมูล ทักษะ) และปัจจัยภายนอก (เช่น เวลา เงิน การขึ้นอยู่กับผู้อื่น) สอดคล้องกับแนวคิดของ ลิปสัน และแมคคาเวิร์น (Lipson & McGavem, 1993 cited in Bricault, 1998) ที่กล่าวว่าการกระทำที่ไม่ถูกต้องทางวิชาการอาจเนื่องมาจากโอกาสที่เหมาะสมที่เอื้ออำนวย เช่น ชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก การทดสอบที่มีสิ่งแวดล้อมเชื้อเชิญให้นักเรียนคนใดก็ตามมีการลอกแบบระหว่างการสอบ สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ ซีเซก (Cizek, 1999 cited in Finn, 2004) เสนอว่า การโกงอาจจะรุนแรงมากขึ้นเมื่อสถานการณ์ของห้องเรียน หรือสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนทำให้เกิดการโกงง่ายขึ้น ลักษณะของห้องเรียนที่อาจทำให้เกิดการโกงมีลักษณะที่สำคัญคือ ขนาดของห้องเรียนซึ่งหมายถึงมีจำนวนนักเรียนมาก การ ไม่กำหนดที่นั่งในขณะที่ทำการสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โบเวอร์ (Bower, 1964 cited in McCabe et al., 2001) พบว่านักเรียนในสถาบันที่ใหญ่กว่ามีรายงานว่า มีการโกงการสอบมากกว่าสถาบันเล็ก ๆ โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสองสถาบัน ศึกษาตัวแปร จำนวน วิธีการโกงและโอกาสที่จะโกง โดยให้ข้อสังเกตว่าในสถาบันที่เล็กกว่าอาจจะโกง

น้อยกว่า เพราะว่า การใช้วิธีการสอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันที่เล็กกว่าอาจจะใช้ข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งนักเรียนไม่สามารถโกงได้ในโอกาสที่ไม่เหมือนกัน ในทำนองเดียวกันขนาดของชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่มาก พบวิธีการที่อาจจะโกงได้เมื่อมีโอกาสมากกว่าในสถาบันที่มีขนาดใหญ่ มากกว่าสถาบันที่มีขนาดเล็ก และจากผลการวิจัยของ เลมิง (Leming, 1980) แสดงให้เห็นว่า โอกาสเสี่ยงเป็นอิทธิพลที่สำคัญในการโกง นักเรียนในกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงสูงมีการโกง 24 % เมื่อได้รับการควบคุมและดักเตือน กลุ่มที่มีโอกาส ความเสี่ยงต่ำคือ ไม่มีการควบคุมและไม่มีการดักเตือนจะโกงถึง 36 % และผู้หญิงมีความเป็นไปได้ที่จะโกงเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีโอกาสเสี่ยงในการถูกจับได้น้อย

1.3 การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผ่านตัวแปรเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ และความตั้งใจที่จะกระทำ ความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผลในทิศทางบวก การกำหนดสมมติฐานนี้มาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่า เจตนาของบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ เจตนาจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนั้น เจตนาขึ้นขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ตัว หนึ่งในสามนั้นคือ การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง ในขณะที่ แซนดลิน และสนิฟเฟน (Sandlin & Sniffen, 1999 cited in Peirce & Allshouse, n.d.) กล่าวว่า เมื่อใดที่นักเรียนมีการโกง ถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะเป็นความกดดันจากเพื่อนเนื่องจากพวกเขามีความพยายามเพื่อ ชื่อเสียง เพื่อที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของเพื่อนแต่เขาไม่มั่นใจว่าจะทำได้จึงเกิดการโกงขึ้น และในปีเดียวกันจากการศึกษาวิจัยนักเรียนมัธยมปลายของสถาบัน โจเซฟสันพบว่า นักเรียนที่โกงด้านวิชาการเพราะพวกเขาเห็นคนอื่น ๆ โกงและรู้สึกเป็นข้อเสียเปรียบไม่ยุติธรรมสำหรับตน (Educational Testing Service, 1999) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คราวน์ และมาร์โลว์ (Crown & Marlow, 1960) ที่ศึกษากับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาวิทยาลัย มิสซูรีเวสต์เทิร์น พบว่า นักศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อน เมื่อเขาารู้สึก ถูกมองว่าสติปัญญาต่ำหรือเป็นผู้ที่ทำงานในชั้นเรียนอยู่ในกลุ่มที่ทำงานช้า ความรู้สึกกดดันเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้พวกเขามีการโกง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ แมคคาบี และเทรวีโน (McCabe & Trevino, 1993 cited in Harding et al., 2001) ที่รายงาน ว่า พฤติกรรมของเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ เมื่อนักศึกษาเห็นว่าเพื่อน ๆ มีการโกงอยู่เสมอ หรือมีความเชื่ออย่างแท้จริงว่าการโกงมีอยู่ทั่วไป พวกเขาก็จะหวั่นเกรงโดยการโกงด้วยเช่นกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ศึกษาพบถึง 41% จากนักศึกษาทั้งหมด 6,000 คน นอกจากนี้ แมคคาบี และเทรวีโน (McCabe & Trevino, 1997) ยังพบว่า การสนับสนุนของเพื่อนกับพฤติกรรมของเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วน เบน, ลินด์เซย์, มาร์คัส, จอน และแอนนี่ (Ben, Lindsay,

Marcus, Jon, & Annie, 1999) ได้ศึกษาวิจัยกับนักศึกษาปีที่หนึ่งของมหาวิทยาลัยนอร์แคโรไลนา ที่แชพเพิลฮิล พบว่า จำนวนนักศึกษาร้อยละเก้า รายงานว่าตนเองมีการ โกง เมื่อพวกเขาเชื่อว่ามี นักเรียนคนอื่น ๆ โกงด้วย ดังนั้นในโมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ส่งผ่านตัวแปรการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการ คล้อยตามเพื่อน และคล้อยตามสังคม ไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการโดยตรง แต่ต้องมีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการแล้วจึงแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ในอีกแนวทางหนึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามเพื่อน และ คล้อยตามสังคมไม่ได้ทำให้มีการแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการโดยตรง แต่ต้อง มีการรับรู้เกี่ยวกับความยากง่าย และโอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการก่อนจึงทำให้นักเรียนมีความตั้งใจก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ในขณะเดียวกันนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามเพื่อน และคล้อยตามสังคม จะทำให้เกิดเจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

2. ข้อสรุปที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำเข้ามาศึกษา นอกเหนือจาก ตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในโมเดลตามทฤษฎี พฤติกรรมตามแผนที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือกคือ

2.1 เจตคติทางลบต่อครูผู้สอน และความกลัวที่จะไม่ประสบผลสำเร็จไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ อาจเนื่องมาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรนี้มีแค่เพียงความสัมพันธ์กับความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ในลักษณะเชิงสาเหตุ ดังเช่น ฟินน์ (Finn, 2004, p. 119) ได้เสนอแนวคิดในเรื่อง พฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไว้ว่า การ โกงเกิดจากแรงจูงใจสองด้านคือ ความกลัวที่จะไม่ประสบผลสำเร็จ และการขาดความสัมพันธ์ของนักเรียนกับกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ได้แก่ นักเรียนรู้สึกเป็นปรปักษ์กับโรงเรียน โดยเกิดความรู้สึกว่าครูไม่ยุติธรรม ครูขาดประสิทธิภาพในการสอน ครูไม่ใส่ใจนักเรียน และ การศึกษากับนักเรียนมัธยม มีความเป็นไปได้ที่จะ โกงเมื่อพวกเขาเชื่อว่า 1) พวกเขาได้รับความรู้ น้อยจากการเรียนในห้องเรียน 2) ครูขาดการอุทิศตนและขาดความสามารถในการสอน 3) พวกเขาไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครูผู้สอน (Kulka, Mann, & Klingel, 1980; Murdock et al., 2001 cited in Finn, 2004) และผลการวิจัยของ คาร์เรีย และเมริลี (Carrie & Marilee, 2004 cited in Belcheir, 2003) แสดงถึงความสัมพันธ์ของทัศนคติกับการ โกงของนักศึกษามีค่า .48 การ โกงกับการทำงานหนักมากเกินไป .41 ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่ตัวแปรนี้จะไม่ส่งผลต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

ดังนั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเจตคติทางลบต่อครูผู้สอน ไม่ส่งอิทธิพลต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

2.2 การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ และ ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ อาจเนื่องมาจากเหตุผลเดียวกันกับตัวแปรความกลัวที่จะ ไม่ประสบผลสำเร็จและตัวแปรเจตคติทางลบต่อครูผู้สอน สำหรับงานวิจัยพบแต่เพียงความสัมพันธ์ ดังเช่น ผลการวิจัยของ ฟินน์ (Finn, 2004) ที่ศึกษากับนักเรียนวัยรุ่นใน โรงเรียนมัธยมปลาย 37 แห่งในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นว่า 1) ความสัมพันธ์ของความสามารถแห่งตนทางด้านวิชาการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อการโกง นั่นคือ การโกงจะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อนักเรียนมีความสามารถแห่งตนต่ำ การโกงจะเพิ่มขึ้น 0.15 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) โดยที่เมื่อมีการคำนึงถึงระดับการปฏิบัติทางวิชาการ นักเรียนที่มีความสามารถแห่งตนต่ำจะมีระดับการโกงที่สูงขึ้น ในทางกลับกันความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทางวิชาการ และการโกงจะรุนแรงขึ้น ดังนั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านวิชาการ ไม่เป็นเหตุจูงใจให้แสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

2.3 ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการนั้น อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่มีการรับรู้ถึงความยากง่าย รับรู้ถึงโอกาสที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ นักเรียนก็อาจจะไม่แสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการถ้าหากว่าไม่ได้มีการเตรียมการมาก่อนหรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีความตั้งใจมาก่อน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่กล่าวถึง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมว่า หากบุคคลเชื่อว่าเขาไม่มีปัจจัย หรือมีอุปสรรคมากต่อการแสดงพฤติกรรม เขาก็ควรรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมที่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รีรนุช พัทธกวีสิน (2548, หน้า 105) พบว่า ตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปว่าตัวแปรการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลทางตรงแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ โดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

2.4 เจตคติต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่ได้รับรู้ถึงเจตคติ พฤติกรรม จากกลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ อาจเกิดความไม่แน่ใจต่อสิ่งที่รับรู้ หรือสิ่งที่เรียนรู้ แต่การเรียนรู้นั้น ไม่จำเป็นต้องทำพฤติกรรมตามทุกอย่างเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนคูรา ที่มีแนวคิดว่า พฤติกรรม

มนุษย์อาจเกิดจากการเลียนแบบ โดยกระบวนการต่าง ๆ 4 ประการ หนึ่งในสี่ประการนั้นคือ กระบวนการสนใจที่กล่าวว่า มนุษย์ไม่จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมทุกอย่างที่ตนเรียนรู้เสมอไป มนุษย์จะเลียนแบบพฤติกรรมที่มีผลดีกับเขามากกว่าพฤติกรรมที่ให้โทษต่อเขา อีกประเด็นหนึ่งที่อาจทำให้เจตคติไม่ส่งผลต่อความตั้งใจคือ การวัดเจตคติอาจมีความคลาดเคลื่อน ณ เวลานั้น เนื่องจากการวัดเจตคติในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดเพียงครั้งเดียว ไม่ได้วัดหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ทำพฤติกรรม หรือการแสดงพฤติกรรมที่เพิ่งผ่านไป เมื่อระยะเวลาที่เนิ่นนานออกไป หลังจากแสดงพฤติกรรมก็อาจทำให้นักเรียนมีเจตคติเปลี่ยนไป หรือเกิดความรู้สึกอายที่บุคคลอื่นรู้ว่าตนมีความโน้มเอียงต่อความไม่ซื่อสัตย์จึงปฏิเสธต่อการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ สวอร์ธ และ เทสเลอร์ (Schwartz & Tessler, 1972) ที่ได้นำรูปแบบของ ฟิชไบน์ (Fishbein, 1967, p. 477) อ้างถึงใน มันทนา สิริรัตโนภาส, 2538, หน้า 63) มาใช้อธิบายข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการวัดเจตคติต่อพฤติกรรม ซึ่งมีประเด็นที่เป็นข้อสังเกตคือ 1) การแสดงพฤติกรรมของบุคคลนอกจากจะได้รับอิทธิพลจากเจตคติแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น โอกาส ความสามารถ บุคลิกภาพ ปทัสถาน เป็นต้น 2) การศึกษาที่ผ่านมายังมีแนวความคิดเกี่ยวกับเจตคติ และการวัดเจตคติที่ไม่ถูกต้อง กล่าวคือ ไม่ได้วัดเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในสภาพความเป็นจริงเจตคติของบุคคลอาจแปรเปลี่ยนไปตลอดเวลา เนื่องจากมีเหตุการณ์แทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น การลืม การปฏิเสธต่อการกระทำ นอกจากนี้ ทักษะ ความรู้ และทรัพยากรส่วนบุคคลก็มีอิทธิพลต่อเจตคติเช่นกัน 3) การประเมินผลกระทบของการกระทำและการวัดพฤติกรรมยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้สิ่งขึ้นะสถานการณ์ และแรงผลักดันต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อเจตคติที่ใช้เป็นตัวทำนายพฤติกรรม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนมิได้เกิดจากความรู้สึกละอายในตัวหรือนักเรียน แต่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมากกว่า เช่น ซึ่งเป็นแรงผลักดันทำให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยแสดงว่า ความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกิดจากตัวแปรความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการที่เป็นปัจจัยภายในตัวนักเรียนเอง และตัวแปรการรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ดังนี้

1. ความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทาง

วิชาการ ดังนั้น เมื่อนักเรียนได้ประเมินผลของการกระทำนั้นไปในทิศทางบวกทำให้มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม ครูผู้สอนควรชี้แจงถึงผลของการแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการถึงข้อเสีย ในด้านผลกระทบต่อนักเรียนและสังคม ในแง่ของการพัฒนาตนเองทางวิชาการ และเป็นปัญหาทางด้านจริยธรรม ในส่วนของโรงเรียนควรมีการระบุถึงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนเอาไว้ในระเบียบของทางโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนทราบว่าพฤติกรรมอย่างไรเป็นพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ และอาจกำหนดบทลงโทษเพื่อจะทำให้ระเบียบกฎเกณฑ์มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นถือว่าการดักเตือน ควบคุมเพื่อคัดโอกาสที่จะเอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ซึ่งอาจลดความตั้งใจที่จะกระทำความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนลงได้ ในขณะที่กลุ่มเพื่อนและบุคคลในสังคมมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อนักเรียนในด้านการยอมรับของกลุ่ม และการทำตามแบบอย่าง ครูผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้มีการยอมรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์พร้อม ๆ ไปด้วยการส่งเสริมทางด้านวิชาการอีกทางหนึ่ง

2. การรับรู้การควบคุมความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เมื่อนักเรียนได้รับรู้ถึงความยากง่าย และ โอกาสที่จะแสดงพฤติกรรม นักเรียนก็จะแสดงพฤติกรรม ดังนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์นั้น ในขณะที่กลุ่มเพื่อนและบุคคลในสังคมมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อนักเรียนในด้านการรับรู้ประสบการณ์จากการบอกเล่า หรือ ได้เห็นพฤติกรรมจากคนคุ้นเคย การยอมรับของกลุ่ม และการทำตามแบบอย่าง ครูผู้สอนควรสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับรางวัลที่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนและการทำงานอย่างตั้งใจในทางที่ถูกต้อง โดยไม่ได้เน้นที่ผลการเรียนเพียงอย่างเดียว เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษางานวิจัยด้านความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการในต่างประเทศ พบว่า เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นิสิต นักศึกษาทุกระดับชั้น ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีการวิจัยกับกลุ่มประชากรในระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษา ถ้าหากพบสาเหตุดังที่กล่าว อาจต้องปลูกฝังค่านิยมในทางที่ถูกต้องแก่นักเรียนซึ่งน่าจะทำได้ผลดีเพราะนักเรียนมีความใกล้ชิดกับครูมากกว่าวัยอื่น ๆ โดยใช้โมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

2. ควรทำวิจัยเพิ่มเติม โดยนำตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักเรียน เช่น ความโน้มเอียงทางด้านจริยธรรม พฤติกรรมในอดีต หรือควรทำวิจัยความสับสนอย่างง่าย เพื่อนำมาพัฒนาในโมเดลต่อไป เป็นต้น

3. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสับสนของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อม โดยใช้โมเดลเชิงสาเหตุของความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการเป็นกรอบแนวคิด เพราะการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางลบ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเป็นปัญหาทางด้านจริยธรรม ต้องอาศัยความเชื่อใจ ต้องใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมเพื่อที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. จากการรายงานตนเองของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมโกงการสอบมี 94.5 % ลอกแบบการบ้านมี 93.3% โกงรายงาน 88.5% และรายงานเท็จมี 93.0% ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหามาก ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ป้องกันและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน หรือสถานศึกษาอาจร่วมมือกันศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างขวางเพื่อเป็นการยืนยันถึงระดับปัญหามีมากน้อยเพียงใด จะได้นำผลการศึกษานั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป